

Maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttila

Arvoisa ministeri,

Allekirjoittaneet maa- ja metsätalousministeriön kutsuman lohiryhmän jäsenet esittävät Pohjanlahden jokien luontaisten lohikantojen nopeasti heikentyneen tilan vuoksi, että

- *Suomi ottaa vuoden 2011 lohenkalastuksessa käyttöön lohiasetuksen 258/1996 mukaiset kieltoalueet ja aikarajoitukset,*
- *suomalaisten harjoittama Itämeren lohen merikalastus on keskeytetään vuosiksi 2012-2018 ja tästä koituva ansionmenetys on korvataan ammattikalastajille ja että*
- *Kemijoen terminaalialuetta pienennetään nykyisestäään koskemaan vain alueita, joissa luonnonlohen määrä saaliissa on Itämeren kalastuskomission terminaalistrategian mukaisesti olematon.*

Lohen merikalastusta tulee jatkossa, lohikantojen vahvistuttua, säädellä kalakantojen kestävän käytön periaatteella luontaisen lisääntymisen ja eloonjäännin mukaan noudattaen nykyistä tiukemmin varovaisuusperiaatetta.

Perustelut

Suomella on luonnonlohien kutuvaltioina vastuu omista luonnonlohikannoista, mutta samalla sen tulee kunnioittaa myös toisen valtion luonnonlohikantoja. Kalastus merellä on sekakantakalastusta, joka vaarantaa erityisesti monia heikossa kunnossa olevia luonnonlohikantoja.

Valtaosa (noin 90%) Itämerellä syönnöstävistä luonnonlohikannoista syntyy Perämereen laskevissa joissa. Suurin osa jokiin palaavista emolohiparvista nousee Perämerelle Suomen rannikkoa pitkin Suomen kalastusvyöhykkeen kautta. Näin ollen Suomen kansalliset päätökset vaikuttavat ratkaisevasti Perämeren jokiin pääsevien emokalojen määriin. Tämä oli selvästi nähtävissä Simo- ja Tornionjoen, sekä muiden Perämeren jokien luonnonlohikantojen hyvästä kehityksestä asetusten 258/1996 ja 266/1998 seurauksena.

Maa- ja metsätalousministeriön 29.12.2010 asettaman työryhmän välimietinnön, ”Suomessa lisääntyvien Itämeren lohikantojen tila tieteellisen havaintoaineiston” ja Fiskeriverketin ja RKTL:n loppuraportin (28022011), mukaan vuoden 2010 kutukanta Tornionjoella ei riitä tuottamaan ICES:n esittämän tavoitteen mukaista vaelluspoikasmäärää.

Tavoite ei ilmeisesti täyttyisi, vaikka kaikki suomalaisten toimesta kalastettu Tornionjoen lohi olisi päässyt lisääntymään kutualueilleen.

Kesän 2011 lohen vaellusta ennustavan mallin mukaan lohen nousu Perämeren jokiin saattaa olla epätavallisen myöhäinen (Fiskeriverket ja RKTL 2011), jolloin nykyisen lohiasetuksen mukainen rannikon kalastuksen aikasäätelyn lohikantoja suojeleva vaikutus on vielä tähänastistakin pienempi. Tällöin kalastuskuolevuus rannikolla kasvaa, vaikka pyyntiponnistus pysyisi viime vuoden tasolla. DIDSON-kaikuluotaimen Tornionjoen Kattilakosken luotauspaikan ohitti vuonna 2009 noin 32 000 nousulohta, mutta vuoden 2010 arvioitu nousulohimäärä oli vain noin 17 000 lohta. Tornionjokea

vastaava lohimäärien romahdus tapahtui vuonna 2010 myös muilla Pohjanlahden luonnonlohijoilla sekä Suomen että Ruotsin puolella.

Kemin terminaalialueen kalastuksesta vuonna 2010 tehdyn selvityksen perusteella terminaalialueen uloimmilla lohenkalastuspaikoilla yli 60 % saaliista on luonnonlohta, eikä Kemijoen istutuslohta, jonka pyyntiin alue on perustettu. Alueen itäisimmillä pyyntipaikoilla saaliissa oli 32 % luonnonlohia ja Kemijoessa Isohaaran padon alapuolellakin luonnonlohia oli 16 % ("Istutettujen ja luonnonlohien esiintyminen Kemijoen terminaalialueen lohisaalissa". Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, tulostavoiteraportti maa- ja metsätalousministeriölle 31.12.2010). Kansainvälisen Itämeren kalastuskomission vuonna 2002 hyväksymän terminaalialueiden kalastusstrategian mukaisesti viljeltyä lohta voidaan kalastaa terminaalialueilla, joissa villin lohien osuus on osoitettava merkityksettömäksi.

Syynä lohikantojen heikkoon tilaan ovat Itämeren elinympäristössä tapahtuneet muutokset, vaelluspoikasten korkea kuolleisuus merivaelluksen alkuvaiheessa ja kalastuksessa tapahtuneet muutokset, erityisesti pääaltaan pitkäsiimakalastuksen kasvu. Suomi on myös kansallisilla päätöksillä kasvattanut 2000-luvulla luonnonlohien emokalaparviin kohdistuvaa rannikkopyyntiä. Muuhun meripyyntiin yhdistettynä se on lisännyt luonnonlohien merikuolevuutta niin, että Pohjanlahden jokien luonnonlohikannat ovat nyt joutuneet kestäättömään tilaan.

Syynä vuoden 2010 nousukannan kertakaikkiseen romahdukseen oli todennäköisesti vuoden 2009 voimakkaasti kasvanut ammattimainen merikalastus Itämerellä, jonka tilastoitu lohisaalis kasvoi lohityöryhmän välimietinnön mukaan avomerikalastuksessa 35 % ja rannikkokalastuksessa 25 %. Mikäli huomioidaan myös poisheitetty ja ilmoittamaton saalis, oli kasvu yli 40 %.

Huolestuttavan kehityksen korjaamiseksi tarvitaan nyt nopeasti vaikuttavia toimenpiteitä. Luontaisten lohikantojen tilan parantaminen onnistuu nopeasti ainoastaan kalastuskuolevuutta vähentämällä.

Helsingin yliopisto
Lapin Liitto
Saamelaiskäräjät
Suomen kalastusopaskilta
Suomen luonnonsuojeluliitto
Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Tornio-Muoniojokiseura
WWF Suomi

